

§ 25

Helsingin kaupungin vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelma

HEL 2018-003971 T 12 00 01

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen jaosto päätti hyväksyä Helsingin kaupungin vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelman liitteen 1 mukaisesti.

Esittelijä

lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön johtaja
Arja Kukkonen

Lisätiedot

Virve Pirttikoski, erityissuunnittelija, puhelin: 310 83224
virve.pirttikoski(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin kaupungin vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelma

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kasvatus- ja koulutuslautakunta

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Opetushallitus antoi vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelmasuosituksen 20.12.2017. Vapaan sivistystyön uusi koulutustehtävä alkoi vuoden 2018 alusta. Suosituksen mukainen opetus alkaa Helsingin työväenopistossa, eli suomenkielisessä vapaan sivistystyön palvelussa huhtikuussa 2018.

Vapaan sivistystyön oppilaitosten toiminnasta säädetään vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998) ja vapaasta sivistystyöstä annetussa asetuksessa (805/1998). Vapaan sivistystyön koulutukselle on perinteisesti ominaista, että koulutuksen tavoitteista ja sisällöistä päättävät oppilaitokset pääsääntöisesti itse ylläpitämislupansa rajoissa. Uuden lukutaitokoulutuksen osalta Opetushallitus on kuitenkin laatinut opetussuunnitelmasuosituksen, joka toimii Helsingin kaupungin vapaan

sivistystyön lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelman pohjana. Lisäksi opetussuunnitelmassa hyödynnetään kansalaisopistojen liiton suositusta kansalaisopistojen lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelmaksi.

Opetussuunnitelman valtakunnallisesta suosituksesta on erotettu kursivoinnilla Helsingin omat tekstiosuudet. Helsingin vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelman laatimiseen osallistuivat suomi toisena kielenä -ainealan asiantuntijat ja opettajat. Kehittämispalveluiden asiantuntijat ovat osallistuneet opetussuunnitelman laadintaan kommentoijina.

Uuden koulutustehtävän tavoitteena on turvata moninaiset, joustavat ja toiminnalliset koulutusmuodot lukutaidon vahvistamisessa. Koulutuksen avulla pyritään tuomaan esiin opiskelijan vahvuudet, kiinnostuksen kohteet ja tuen tarpeet. Koulutuksen järjestäminen pohjautuu vahvasti henkilökohtaistamiseen, aikaisemman hankitun osaamisen tunnistamiseen, opintojen aikaiseen ohjaukseen ja jatko-ohjaukseen. Kokonaisvaltaisen kotoutumisen tukeminen on tärkeä osa koulutusta ja yhteistyötä tehdään tiiviisti työ- ja elinkeinohallinnon, eri viranomaisten ja muiden tahojen kanssa opiskelijan tarpeiden mukaan.

Lukutaitokoulutuksen kohderyhmänä ovat erityisesti henkilöt, jotka tarvitsevat joustavia ja/tai osa-aikaisia opiskelumahdollisuuksia. Esimerkiksi kohderyhmänä ovat niin kotona pieniä lapsia hoitavat huoltajat kuin myös vanhemmalla iällä maahan muuttaneet, joilla ei ole aikaisempaa opiskelukokemusta tai heillä on muuten vähäinen koulustausta. Koulutus soveltuu myös työssäkäyville lukutaito-opetusta tarvitseville henkilöille, joiden on vaikeaa irrottautua kokopäiväiseen opiskeluun.

Lukutaitokoulutuksen kestoa ja laajuutta suunniteltaessa huomioidaan eri ryhmien ja asiakkaiden tarpeet ja tarvittaessa koulutus räätälöidään erityistarpeet huomioon ottaen. Tarjonnassa on niin kokoaikaisia kuin osa-aikaisiakin kursseja. Intensiivikursseilla on vähintään 14 lähiopetustuntia sekä kuusi tuntia itsenäistä työskentelyä viikossa. Kokonaislaajuus on noin 80–90 tuntia/kurssi ja kesto noin kuusi viikkoa. Osa-aikaisilla kursseilla opetusta on noin 2-10 tuntia viikossa ja kesto noin 10–14 viikkoa.

Vapaan sivistystyön uuden lukutaitokoulutuksen rinnalla luku- ja kirjoitustaidon opetusta järjestetään myös esimerkiksi aikuisten perusopetuksessa. Oppivelvollisuusiän ylittäneet nuoret ja aikuiset, joilta puuttuvat suomalaisen perusopetuksen oppimäärää vastaavat opinnot, ohjataan pääsääntöisesti aikuisten perusopetukseen. Tämä polku on ensisijainen vaihtoehto erityisesti henkilöille, joille perusopetuksen suoritta-

minen ja jatko-opintokelpoisuus ovat koulutus- ja työuran kannalta tärkeitä. Lisäksi ELY-keskusten hankkimassa, työvoimakoulutuksena järjestettävässä kotoutumiskoulutuksessa on jatkossakin mahdollista vahvistaa latinalaisten kirjaimiston osaamista.

Lukutaitokoulutusten palveluohjaus on Helsingissä järjestetty keskitysti Stadin osaamiskeskuksen toimesta. Osaamiskeskus kerää palveluntarjoajilta tiedot sekä osa-aikaisista että kokoaikaisista kursseista. Palveluntarjoajaverkostossa on mukana Helsingin kaupungin vapaan sivistystyön oppilaitosten lisäksi lukutaitokoulutusta tarjoavia yksityisiä kansalaisopistoja, kansanopistoja ja opintokeskuksia sekä aikuisten perusopetusta tarjoavia oppilaitoksia. Lukutaitokoulutukselle on suuri tarve pääkaupunkiseudulla. Stadin osaamiskeskuksen palveluohjaukseen on ohjautunut vuoden 2018 alusta 148 asiakasta, joista 16 aikuisten perusopetukseen ja 132 vapaan sivistystyön lukutaitokoulutukseen.

Lukutaitokoulutukseen myönnetään täysimääräinen valtionosuusrahoitus, jos opinnot on hyväksytty henkilön kotoutumissuunnitelmaan. Vapaan sivistystyön lain (632/1998) 9 §:n 1 momenttia on 1.1.2018 alkaen muutettu siten, että valtionosuutta myönnetään sata prosenttia 8 §:n mukaan lasketusta euromäärästä opetus- ja kulttuuriministeriön 10 §:n nojalla vahvistamalle määrälle sellaista oppilaitoksen ylläpitäjän järjestämää koulutusta, joka on hyväksytty kotoutumisen edistämiseksi annetun lain (1386/2010) 11 §:ssä tarkoitettuun opiskelijan kotoutumissuunnitelmaan. Vapaan sivistystyön lain muutetun 24 §:n mukaan opiskelusta ei peritä maksua yllä mainitussa sata prosenttisesti valtionosuu- della rahoitetusta koulutuksesta.

Opetussuunnitelmaa täydentävät ja opetussuunnitelmassa sitoudutaan Helsingin kaupunkistrategiaan 2017–2021, Helsingin kaupungin kotouttamisohjelmaan 2017–2021, maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelmaan 2018–2021, Helsingin työväenopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan 2017–2020 sekä Helsingin työväenopiston yleiseen opetussuunnitelmaan ja Helsingin työväenopiston suomi toisena kielenä -opetussuunnitelmaan.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Lukutaitokoulutuksella on välillisiä terveys- ja hyvinvointivaikutuksia, koska joustavat ja moninaiset koulutuksen toteuttamistavat parantavat ulkomaalaistaustaisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua koulutukseen. Koulutus tukee aktiivista kansalaisuutta ja osallisuutta yhteiskuntaan.

Esittelijä esittää, että Helsingin kaupungin vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen opetussuunnitelma on liitteen 1 mukainen.

24.04.2018

Asia/9

Esittelijä

lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön johtaja
Arja Kukkonen

Lisätiedot

Virve Pirttikoski, erityissuunnittelija, puhelin: 310 83224
virve.pirttikoski(a)hel.fi

Liitteet

1 Helsingin kaupungin vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen opetus-
suunnitelma

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kasvatus- ja koulutuslautakunta

Tiedoksi

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala